

DE VLAAMSE LANDBOUWCONJUNCTUURINDEX

RESULTATEN ENQUÊTE NAJAAR 2018

INHOUD

- 1. Index stabiel
- 2. Landbouwsectoren
- 3. Tuinbouwsectoren
- 4. Belemmeringen
- 5. Meer informatie

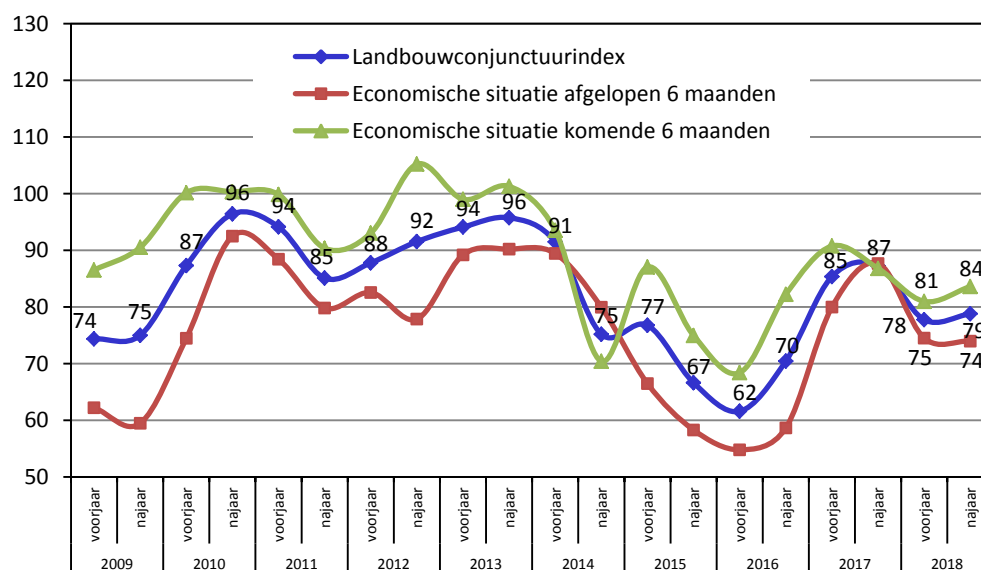
1. INDEX STABIEL

De conjunctuurindex van de Vlaamse land- en tuinbouw blijft nagenoeg gelijk op 79. Bij een waarde van 100 zijn er evenveel negatieve als positieve antwoorden. De tevredenheid over de afgelopen zes maanden daalt licht en het optimisme over de komende zes maanden neemt toe.

Ondanks deze globale status-quo zien de sectoren varkens en groenten onder glas hun conjunctuur sterk achteruitgaan. De varkensprijs daalt na vaststelling van de Afrikaanse varkenspest bij everzwijnen op 13 september nabij Arlon. Ook de warme en droge lente en zomer van 2018 was voor velen een belemmering.

De resultaten zijn gebaseerd op een extrapolatie van 458 antwoorden. De enquête is afgenomen in augustus-september 2018.

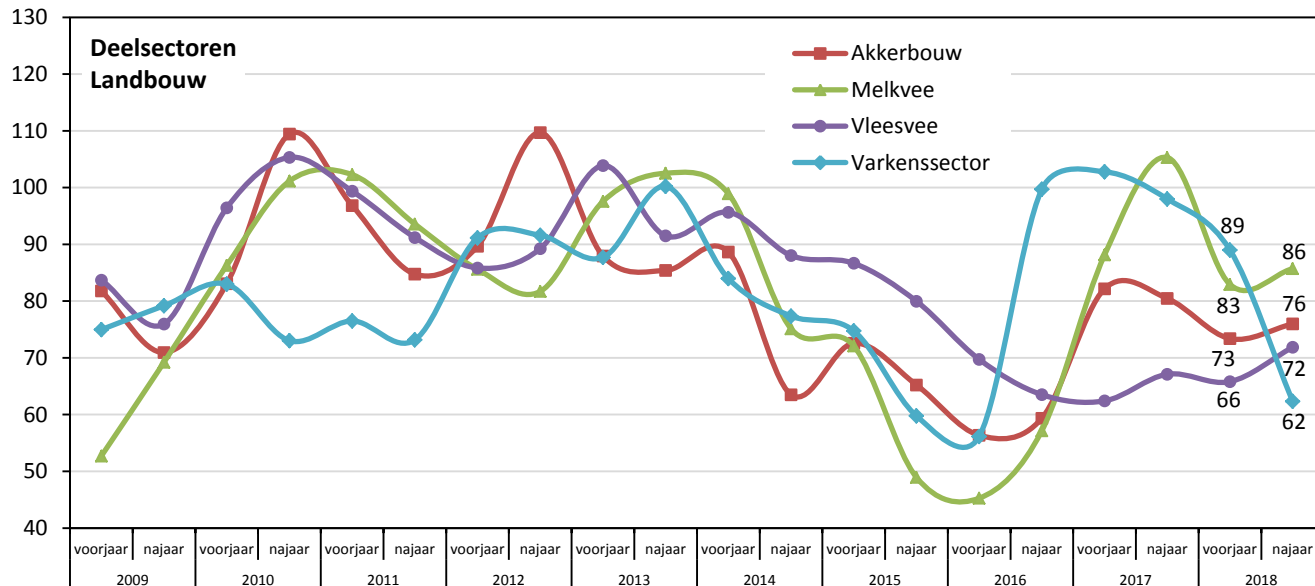
Figuur 1: Evolutie van de Vlaamse landbouwconjunctuurindex

2. LANDBOUWSECTOREN

De varkenssector is de grootste verliezer. De andere landbouwsectoren doen het beter. Dat blijkt uit de onderstaande index voor de vier landbouwdeelsectoren.

Figuur 2: Evolutie van de Vlaamse conjunctuurindex voor de vier landbouwsectoren

Bron: Departement Landbouw en Visserij

De index van de akkerbouwsector stijgt van 73 naar 76. De tevredenheid over de voorbije periode stijgt naar 70 en de toekomstverwachtingen naar 82.

- De meerderheid zegt dat de verkoopprijs is gestegen (44%) en verder zal blijven stijgen (46%). Deze prijsstijging is een welgekomen compensatie voor het opbrengstverlies ten gevolge van de droogte.
- 60% van de akkerbouwers geeft aan dat hun productievolume is gedaald. De graanproductie zakte zelfs wereldwijd na zes opeenvolgende jaren van recordproductie.
- Door de dalende oogstverwachtingen bewegen de graanprijzen zich al sinds begin dit jaar in stijgende lijn, met een grote sprong opwaarts eind juli, begin augustus om daarna wat terug te vallen.
- Ook de aardappelprijs op de vrije markt springt van amper 23 euro per ton in april naar 254 euro per ton in september. Het groot aandeel aardappelen onder contract (ongeveer 60%) kan hiervan evenwel niet profiteren. Door de lagere opbrengsten kan soms aan de contractvolumes niet voldaan worden.

Door betere toekomstverwachtingen (91) neemt de index van de melkveesector toe van 83 naar 86.

- Door een betere boterprijs nam de melkprijs toe van 30,47 eurocent per liter melk in mei naar 34,74 eurocent per liter melk in september.
- 40% van de melkveeouders geeft aan dat de melkprijs de voorbije periode steeg en 39% denkt dat deze verder zal toenemen.
- Als gevolg van de duurdere granen zijn de veevoerders sinds januari 2018, na drie vrij stabiele jaren, behoorlijk duurdere geworden. Daarnaast is er door de droogte minder eigen ruwvoerder geoogst en zullen er meer voeders aangekocht moeten worden, wat de veevoederprijzen verder zal doen toenemen. De opbrengsten vertonen regionale verschillen.

Vleesvee blijft met een index van 72 laag scoren. Het verleden (72) en de toekomst (71) worden bijna gelijk ingeschat.

- Iets meer dan 57% geeft evenwel aan dat de verkoopprijs de voorbije zes maanden is gedaald. Voor de komende zes maanden zakt dit aandeel naar 36%.
- Hier hetzelfde verhaal van duurdere veevoerders als bij melkvee.

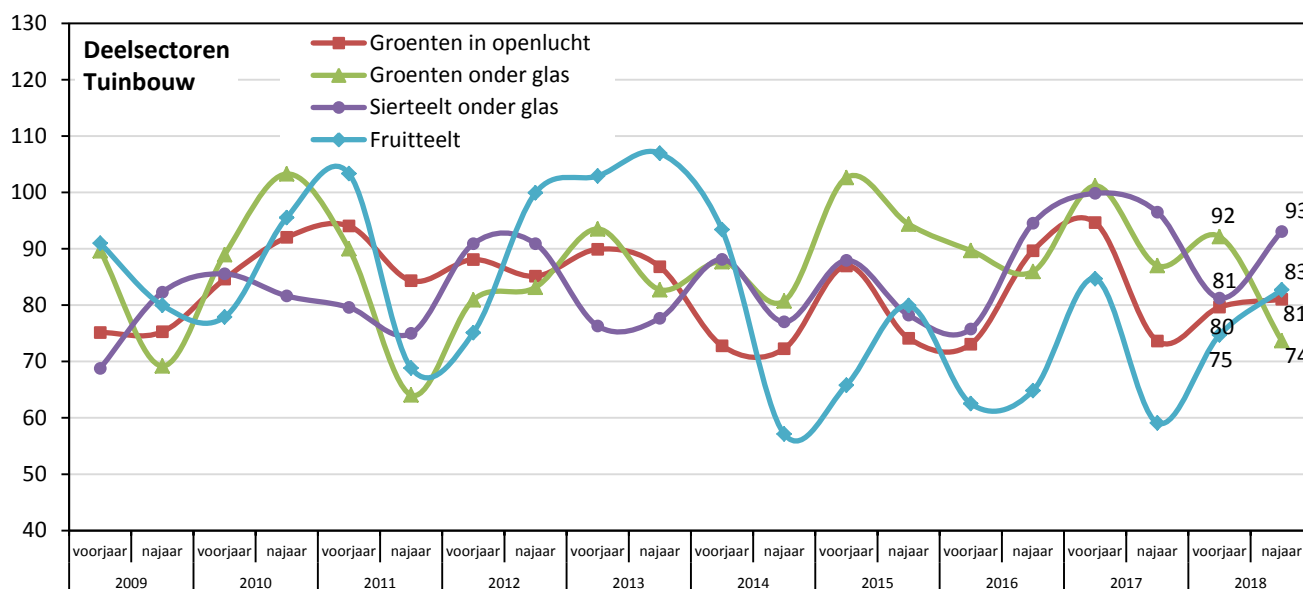
De index van de varkenssector tuimelt verder van 89 naar 62. De voorbije periode (63) en de toekomst (61) worden bijna even slecht ingeschat. Tijdens de enquêteperiode op 13 september werd er nabij Arlon Afrikaanse varkenspest bij everzwijnen vastgesteld. Door dit nieuws zakte de varkensprijs verder omdat exportlanden weigerachtig staan tegenover ons Belgische varkensvlees. Waakzaamheid en kordate aanpak is nodig omdat geen vaccin of behandeling beschikbaar is. Het is wel ongevaarlijk voor de mens. De helft van de respondenten heeft de enquête voor deze datum ingevuld, dus de index had nog lager kunnen zijn.

- De biggenprijs zakte begin september (week 36) van 31,5 euro per big van 23 kg naar 26 euro per big eind oktober (week 43). In dezelfde periode zakte het varkensvlees van 141 euro per 100 kg koud karkasgewicht naar 109,7 euro. Dat zijn sinds 2011 de laagst genoteerde prijzen.
- Conform het reële prijsverloop gaf in de enquête 56% een prijsdaling aan in de voorbije zes maanden. Voor de komende zes maanden verwacht 60% een prijsdaling, 29% verwacht een zeer sterke daling.
- Op de koop toe zijn de voederprijzen vanaf januari heel wat duurder geworden, waardoor de winstmarge daalt. 91% van de varkenshouders kruiste dit ook aan in de enquête.

3. TUINBOUWSECTOREN

De conjunctuur van groenten onder glas verslechtert, de andere tuinbouwsectoren gaan erop vooruit. Dat blijkt uit de onderstaande index voor de vier tuinbouwdeelsectoren.

Figuur 3: Evolutie van de Vlaamse conjunctuurindex voor de vier tuinbouwsectoren

Bron: Departement Landbouw en Visserij

De index van groenten in openlucht blijft hangen op 81. De tevredenheid over de voorbije zes maanden is gestegen (74), maar de toekomstperspectieven zijn afgenomen (88). Het gaat hier om groenten voor de versmarkt, de industriegroenten vallen onder de akkerbouwsector. De meerderheid (58%) geeft aan dat de productie door de droogte en de hitte van de afgelopen zes maanden is gedaald. Volgens 17% is de daling zelfs zeer sterk.

De telers van groenten onder glas zien hun index terugvallen van 92 naar 74. Zowel de voorbije periode (65) als de toekomst (83) worden minder goed ingeschat.

- 42% van de correspondenten geeft aan dat tijdens april-september hun productievolume is afgenomen. De oorzaken hiervan zijn een combinatie van watertekort, een minder goede waterkwaliteit van de alternatieve waterbronnen en te hoge temperaturen voor een aantal teelten. Bij aardbeien bijvoorbeeld ging, als gevolg van de warmte en de snellere rijping, door arbeidstekort soms een oogst verloren.
- 50% van de respondenten geeft aan dat de verkoopprijs de afgelopen zes maanden is gedaald. Volgens 30% is de daling zelfs zeer sterk. Wat de toekomst betreft zegt 28% dat de verkoopprijs nog verder zal dalen.
- Het aandeel glastuinders die een energieprijsstijging aangeven, is en blijft hoog: 76% voor de voorbije periode en 77% voor de toekomstige periode.

Sierteelt onder glas doet het opnieuw wat beter en stijgt van 81 naar 93. De index van de afgelopen periode stijgt naar 86, die van de komende zes maanden naar 100. Het is moeilijk een beeld te krijgen van deze heel diverse sector. 20% heeft zijn productie uitgebreid en 26% denkt dat in de toekomst te doen.

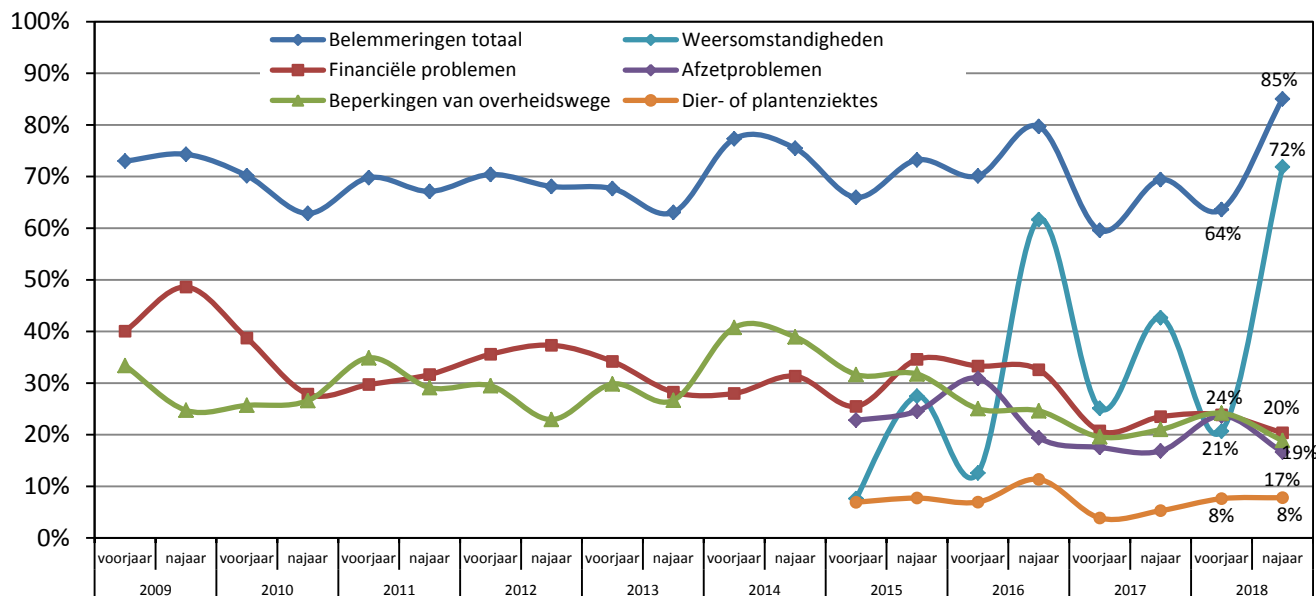
Fruitteelt klimt verder naar een index van 83. Zowel de tevredenheid over de voorbije zes maanden als de toekomstverwachtingen stijgen tot respectievelijk 77 en 88.

- Ondanks de droogte is de oogst van appels en peren beter dan vorig seizoen toen de bloesems door vorst werden getroffen.
- Door de warmte begon de pluk van appels en peren vroeger dan normaal. Door de overvloedige zon zijn de vruchten zoeter en dus ook smakelijker dan andere jaren.
- Door een overaanbod op wereldvlak daalde de prijs voor peren in de loop van augustus van ongeveer 70 eurocent per kg naar 40 eurocent per kg. Bij appels kelderde de prijs van 110 eurocent per kg begin augustus naar 26 eurocent per kg eind september. Ook deze ontwikkeling valt te verklaren door de stijgende internationale concurrentie (o.a. Polen).
- 62% van de respondenten had dit zien aankomen en kruiste een prijsdaling aan voor de komende zes maanden. 24% had zelfs een zeer sterke prijsdaling aangeduid.

4. BELEMMERINGEN

Meer land- en tuinbouwers ondervonden de afgelopen zes maanden belemmeringen. Het aandeel stijgt van 64% naar 85%.

Figuur 4: Evolutie van het aandeel Vlaamse land- en tuinbouwers die in de afgelopen zes maanden belemmeringen ondervonden

Bron: Departement Landbouw en Visserij

Deze verslechtering is vooral te wijten aan de weersomstandigheden. De meeste andere belemmeringen nemen af, zoals te zien in de figuur hierboven.

- In totaal kruist 72% van de respondenten de **weersomstandigheden** aan als belemmering. In de akkerbouw loopt dit op tot 97%, gevolgd door groenten in openlucht met 83%. De uitzonderlijk langdurige droogte in de lente en zomer van 2018 werd ondertussen erkend als een landbouwcrisis. De provincies namen allerlei waterbesparende maatregelen. De opbrengstverliezen zijn voor bepaalde plantaardige gewassen aanzienlijk. Zelfs bij glastuinbouw ligt het aandeel hoog (groenten 51%, sierteelt 44%), omdat de bassins niet voldoende bijgevoerd konden worden. Grondwater en zeker oppervlaktewater is kwalitatief van mindere kwaliteit dan hemelwater. Wie kon beregenen, zag zijn kosten stijgen. De hitte vergde ook meer klimaatregeling in serres en stallen.
- Het totale aandeel met **financiële problemen** daalt naar 20%. De meeste problemen doen zich voor in de varkenssector (26%) en in de sierteelt onder glas (24%).
- Beperkingen van **overheidswege** zakt naar 19%. De groentetelers in openlucht voelen zich het meest beperkt (31%), de groentetelers onder glas het minst (6%).
- De **afzetproblemen** dalen naar 17%. Bij de klassieke koploper fruit bedraagt het aandeel 29%. De vleesveesector ziet zijn aandeel echter stijgen naar 45%.
- Het aandeel met **dier- of plantenziektes** blijft op 8%. In de groenteteelt onder glas stijgt het aandeel opnieuw van 10% naar 16%. Sierteelt onder glas gaat van 0% naar 12%.

5. MEER INFORMATIE

Dit is het rapport van de 24ste enquête ronde, afgenomen in augustus-september 2018 bij Vlaamse land- en tuinbouwbedrijven die deel uitmaken van het Vlaamse Landbouwmonitoringsnetwerk (LMN). Voor de berekening van de landbouwconjunctuurindex bevraagt het Departement Landbouw en Visserij sinds 2007 een 650-tal land- en tuinbouwers over hun bedrijfssituatie (productie, prijzen, belemmeringen en investeringen). De antwoorden van deze steekproef worden geëxtrapoleerd naar de totale Vlaamse landbouwpopulatie. De index kan gaan van 0 (alle landbouwers zeer negatief) tot 200 (alle landbouwers zeer positief). Bij een index van 100 zijn er evenveel negatieve als positieve antwoorden.

De uitgebreide methodologische beschrijving en de voorgaande zesmaandelijksse rapporten staan op de website van Landbouw en Visserij: www.vlaanderen.be/landbouw/studies.

De landbouwconjunctuurindex is berekend op een 0-200-schaal als het gemiddelde van volgende twee vragen:

- Hoe beschouwt u de economische situatie van uw bedrijf gedurende de afgelopen 6 maanden?
Met als index = (% veel beter dan normaal + 0,5 * % beter dan normaal) - (0,5 * % slechter dan normaal + % veel slechter dan normaal)+100
De antwoorden “normaal” worden niet meegenomen in de berekening van de index.
- Hoe verwacht u dat de economische situatie van uw bedrijf de komende 6 maanden zal evolueren?
Met als index = (% sterk stijgen + 0,5 * % licht stijgen) - (0,5 * % licht dalen + % sterk dalen)+100
De antwoorden “gelijk blijven” worden niet meegenomen in de berekening van de index.

Vermenigvuldiging en/of overname van gegevens zijn toegestaan als de bron expliciet vermeld wordt:

Lenders S. (2018) *De Vlaamse Landbouwconjunctuurindex – Resultaten enquête najaar 2018*, Departement Landbouw en Visserij, Brussel. Depotnummer: D/2018/3241/298.